



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ  
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τὸ Κάστρο λέει,  
καὶ λέει ἀντίδικα τῶν Χριστιανῶν

- «Ὁφου, καὶ πῶς τὸ λόγιαζα, κι ὁ νοῦς μου πῶς τὸ γροῖκα  
ἢ ἄργητα κι ὁ πόλεμος πῶς θὰ μοῦ φέρει πρίκα.  
15 Κλαίοντας ὄλ' οἱ Κρητικοὶ τότες νὰ καρτεροῦσι  
στὴ Ντία νὰ τοὺς πάσινε, νὰ μ' ἀποχωριστοῦσι.  
Ξόδια στ' ἀρσίλια κάνουνσι οἱ πολυπρικαμένοι  
γὰ λόγου μου, καὶ θάνατος στὴ στράταν ἀνιμένει.  
Ὁφου, ποιός νὰ 'τον ἀφορμή, ποιά τύχη ἀσβολωμένη,  
20 γὴ ποιό τυφλὸ μελλούμενο, ποιά τέχνη τυφλωμένη,  
καὶ σ' ἔφερε στὰ μέρη μου γὰ τὴν κακὴ μου μοίρα,  
ποιοὶ ἀνέμοι σοῦ βοηθήσανε, ποιά κύματα σ' ἐσύρα,  
ποιοὐ ἄστρο στράτα σοῦ 'δειξε, ποιός ἄτυχος πλανήτης  
καὶ σ' ἔβγαλε γὰ λόγου μου εἰς τὸ νησι τῆς Κρήτης;  
25 Κ' ἤρθες καὶ μ' ἐπολέμησες, καὶ θέλεις τὸ δηγᾶσαι,  
μὰ πῶς μ' ἐπῆρες μὲ σπαθὶ ποτέ σου μὴν καυχᾶσαι.  
554 Τὰ κρίματα ἐσυντρέξανε, ἀμ' ὄχι ἡ δύναμή σου,  
μὰ πάλι δὲ μ' ἐνίκησες τώρα μὲ τὸ σπαθὶ σου.  
Ἐπάψασιν οἱ λουμπαρδιῆς μαζί κ' ἡ κακοσύνη  
κ' οἱ φόννοι οἱ ἀμέτρητοι πού δίδασιν ἐκεῖνοι·  
5 γιὰτὶ ὁ Θεὸς ἔτσ' ὄρισε κ' εἶχεν ἀποφασίσει,  
πλιὸ αἷμα δῶ νὰ μὴ χυθεῖ καὶ μόνια νὰ μ' ἀφήσει·  
414 νὰ δώσει τέλος ὡς ἐπὰ μ' ἀγάπη τιμημένη  
στὴ χώρα τὴν ἀδυνατὴ κ' εἰς τὴν ἀντρειωμένη,  
τῆς Κρήτης τ' ὁμορφότατο Κάστρο τὸ φημισμένο  
10 ὅπου στὰ πέρατα τῆς γῆς κράζεται τιμημένο,



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ  
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- μ' άπου τὸ σήμερο κι ὄμπρὸς Τουρκιὰ θὲ νὰ μὲ κρᾶζου  
κ' ἐκείνους ὅπου πλούτιζα θέλου νὰ μ' ἀτιμάζου.  
Σκίσου, καρδιά μου, σήμερο, χίλια κομμάτια γίνου  
σ' τοῦτα λοιπὸν τὰ βάσανα τὰ τόσα ὅπου μὲ κρίνου.
- 15 Κ' ἐσᾶς, παιδιὰ τοῦ Ἰσμαήλ, μέλλει νὰ σασὲ κρίνει,  
γιατὶ τὴν Κρήτη ἐπήρετε μὲ δίχως δικιοσύνη.  
Ὁ χωρισμὸς τῶν Χριστιανῶν δίκιό 'χει νὰ γυρεύγει,  
ὀγιά νὰ πέσει ἐκδίκηση, νὰ 'ρθει νὰ σᾶς παιδεύει.  
Ὁμπρὸς στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ θὰ στέκει νὰ φωνάζει,
- 20 ἀντίμεψη στὰ 'κάμετε, πάσα ψυχὴ νὰ κρᾶζει.  
Θωρώντας τόσα κλάηματα τὰ κάνουν τὰ παιδιὰ μου,  
τὰ μέλη μου νεκρώνονται κι ἄφτου τὰ σωθικά μου.  
Πλιὸ παρακάλια δὲ γροικῶ κ' ἐσφάγηκ' ἡ καρδιά μου  
κ' ἐμίσειες, Παρθένα μου, Μεσοπαντίτισσά μου.
- 25 Οἱ Ἅγιοι Δέκα πάσινε καὶ πλιὸ δὲ λειτουργοῦνται,  
οὐδὲ παπάδες ἄξιους ὅπου 'χα μελετοῦνται.
- 555 Ὁ Ἅγιος Τίτος θὰ γενεῖ μετζίτι καὶ σμαῖδα,  
κι ἀγάπη ἐγίνη στερεὰ καὶ πλιὸ δὲν ἔχω ἐλπίδα.  
Μὰ φόρισι κιαμιὰ φορὰ θέλω γυρίσει πάλι  
στὰ χέρια ποῦ μ' ὀρίζανε, νὰ 'χου χαρὰ μεγάλη.
- 5 Ὁφου, ἀλλαζὰ ποῦ θὰ γενεῖ, ἄλλους θὰ κάμω τώρα  
ἀφέντες, φίλους καὶ δικούς, καὶ θὰ μοῦ δώσου γνώρα.  
Σήμερο τὰ παλάτια μου Τοῦρκος θὰ τὰ πατήσει  
καὶ τὰ τειχιὰ τῆς χώρας μου ὅπου 'ριξε θὰ κτίσει.
- 415 9 Οἱ σαῖτιες ἐπάψανε κ' οἱ μπάλες οἱ περίσσες,  
κ' οἱ βροντισμοὶ τῶ σαρμπανῶ κ' οἱ τουφεκιὲς οἱ πλῆσσες.  
Ἐπαρε τὲς καμπάνες μου, τὰ σκεύη φύλαξέ μου  
καὶ τσ' ἐκκλησὲς τσι ἄξιες ὅλες ξεστολίσε μου.  
Μάτια μου, τί κοιτάζετε; Τώρα σκοτεινιαστήτε,



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ  
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τοὺς Τούρκους ὅπου θὲ νὰ μποῦν ὄγια νὰ μὴν τοὺς δῆτε.

- 15 Τ' αὐτιά μου ἄς κουφαθούσινε, ὄγια νὰ μὴ γροικήσου  
τὸ στόμα τῶν Ἀγαρηνῶν νὰ μὲ σαλαβατίσου.  
Ἄν ἦτονε μελλούμενο, βιζίρη, νὰ μὲ πιάσεις,  
γιάντα νὰ μὴ μὲ λυπηθεῖς, ἀμὲ νὰ μὲ χαλάσεις;  
Πιστεύω καὶ τὸ δίκιο μου εἰς τὸ Θεὸ ν' ἀνέβει,  
20 νὰ λάβει δίστομο σπαθί, στὸν κόσμον νὰ κατέβει,  
γιὰ νὰ πλερώσει τὰ κακὰ ποὺ κάμανε σ' ἐμένα,  
νὰ πλερωθεῖ τὸ δίκιο μου εἰσὲ καιρὸ κανένα.  
Ἵφου, ποῦ 'ν' τόσος μου λαός, ποῦ 'ν' τόσοι πλοῦσοι ἀνθρώποι,  
ποῦ 'ν' οἱ δασκάλοι κ' οἱ σοφοί; Δάρσου, καημένη Εὐρώπη!
- 25 Ἐπέσαν οἱ ὀλπίδες σας στὸ μαυρισμένον Ἄδη  
κ' οἱ τέχνες οἱ ἀμέτρητες ὅπου ἔχαν οἱ σολντάδοι.
- 556 Μηδὲ φανεῖ στὸν οὐρανὸν ἄστρο, οὔτε μὴ φέξει,  
μὰ πάλι εἰς τὴ χώρα μου αἶμα γιὰ μένα ἄς βρέξει·  
οὔτε φεγγάρι, οὔτε φῶς, ἀστέρας γῆ πλανήτης,  
ἀμ' ἄς θλιβεῖ γιὰ λόγου μου κάθε λοῆς κομήτης,  
5 σημάδι τοῦ πολέμου μου ὅπου ἔδειχνε σ' ἐμένα  
εἰς τὰ μουράγια τὰ ψηλά, τὰ ξεθεμελιωμένα».

Στυλιανός Αλεξίου & Μάρθα Αποσκίτη επιμ., *Μαρίνου Τζάνε Μπουνιαλή του Ρεθυμναίου, Ο Κρητικός Πόλεμος (1645-1669)*, Στιγμή, Αθήνα 1995.